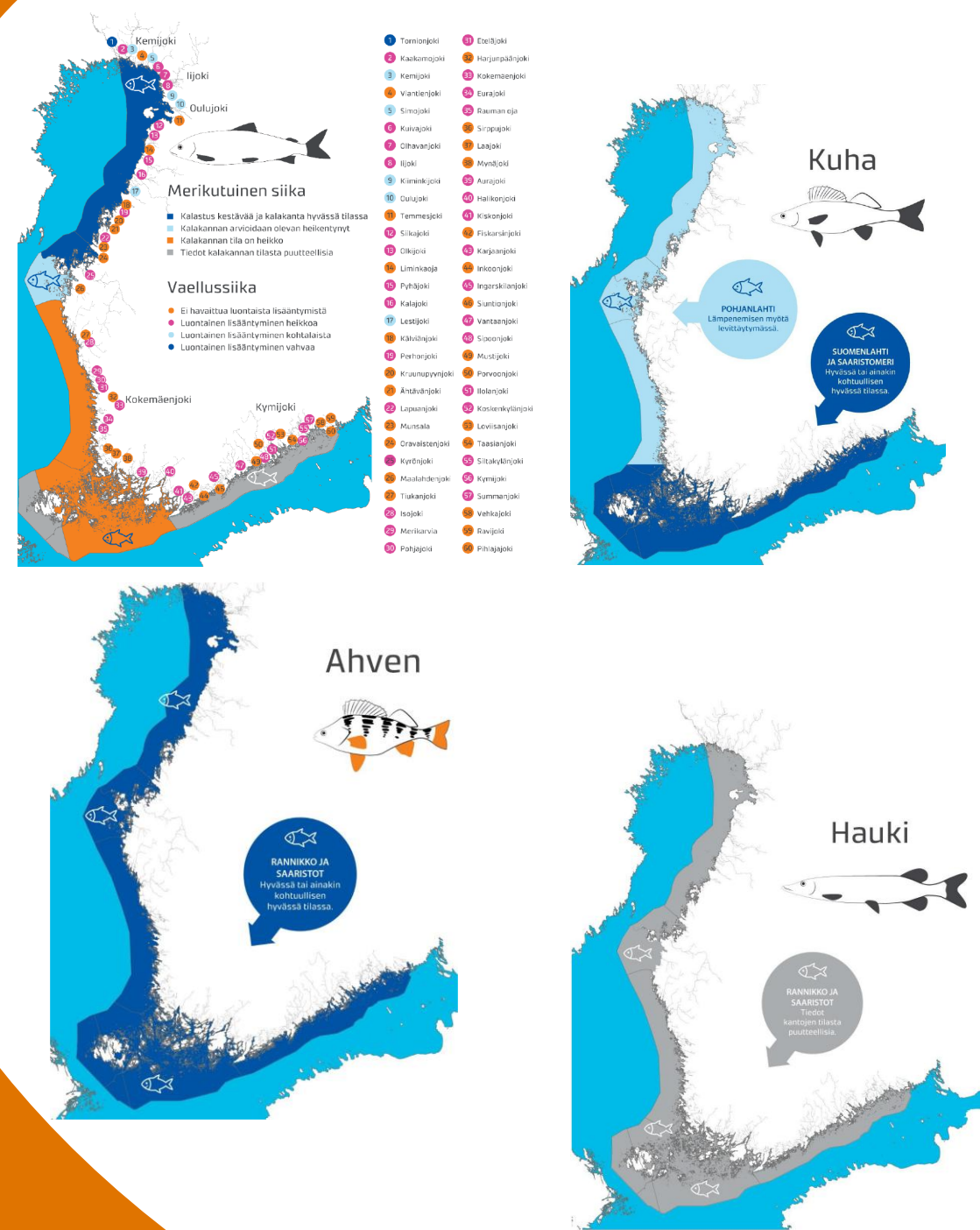

Kalakantojen tila

Jari Raitaniemi
Luonnonvarakeskus
Ammattikalastajaristeily
3.2.2026

Kalakantojen tila-raportointi LUKE:n www-sivuilla

“Luonnonvaratieto” –otsikon alla oleva kokonaisuus

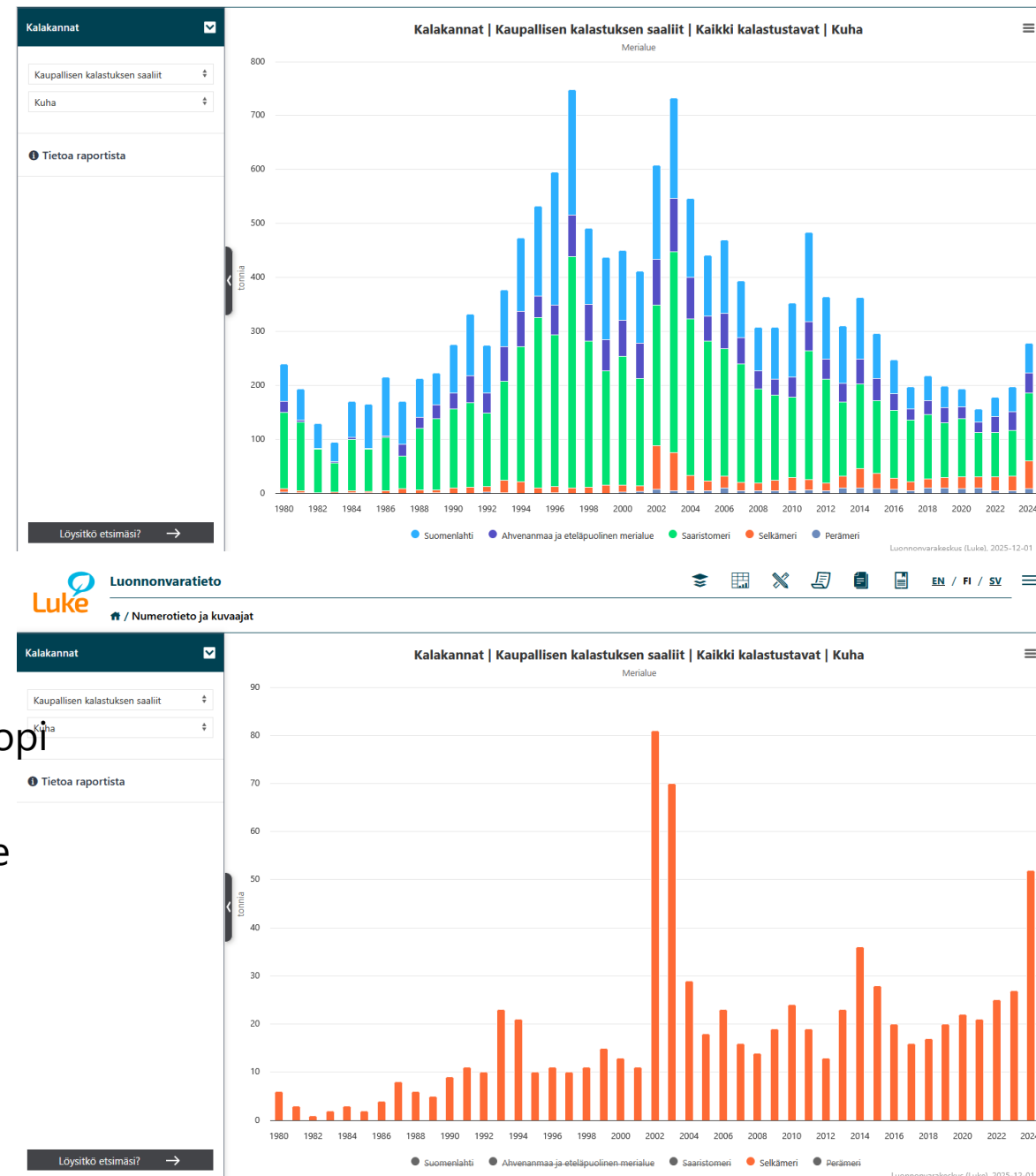
<https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/kalakantojen-tila>

Googlaa “Kalakantojen tila”

Kirjoittajia vuonna 2025:

Jaakko Erkinaro, Konsta Isometsä, Erkki Jaala, Tapio Keskinen, Topi Lehtonen, Mikko Olin, Panu Orell, Tapani Pakarinen, Jenni Prokkola, Henni Pulkkinen, Jukka Pönni, Jari Raitaniemi, Atso Romakkaniemi, Timo Ruokonen, Antti Rätty, Lari Veneranta, Ville Vähä

Raportointi osin vuorovaikutteisina graafeina

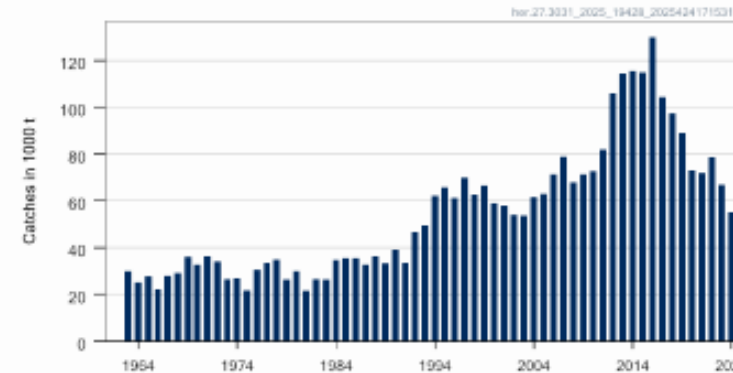

Pohjanlahden silakka

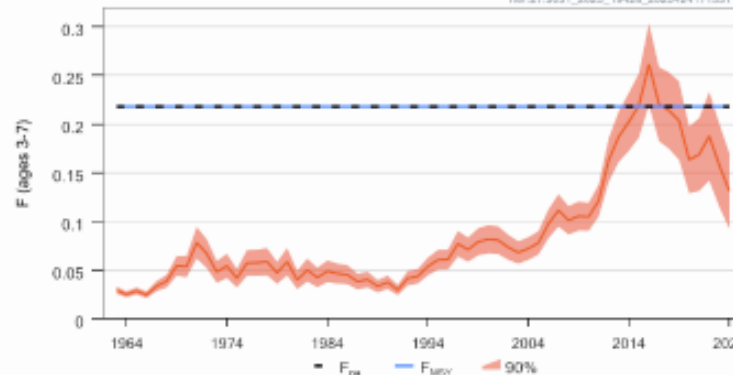
Jukka Pönni, Nicolas Goni, Jari Raitaniemi

Kanta-arvio-mallissa kutevan kannanosan (kutubiomassa) biomassa pienentynyt alle MSY-viitearvon

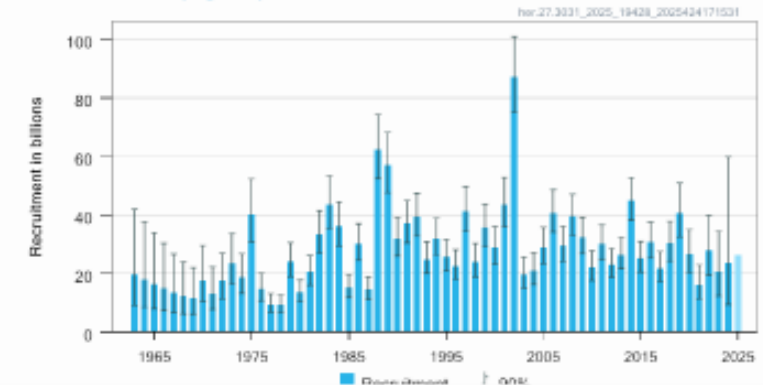
Catches Saaliit

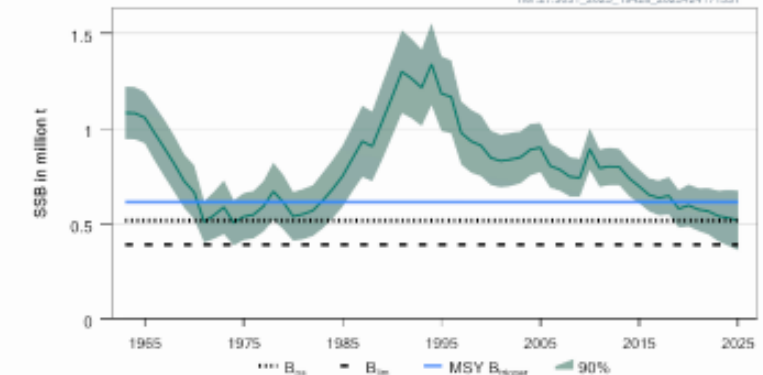
F Kalastuskuolevuus

Recruitment (age 0) Vuosiluokkien runsaus

SSB Kutubiomassa

Selkämeressä silakan kasvulle tärkeiden äyriäisten yhtäaikainen romahdus 2020-luvun alussa

Nälkiintyminen

2021 ja 2022

Elpyminen

2024 ja 2025

Jukka Pönni

Jari Raitaniemi

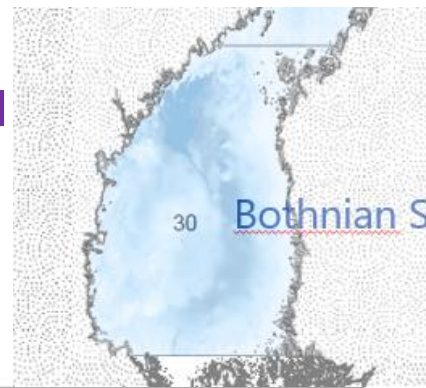

Maiju Lehtiniemi

Laura Uusitalo

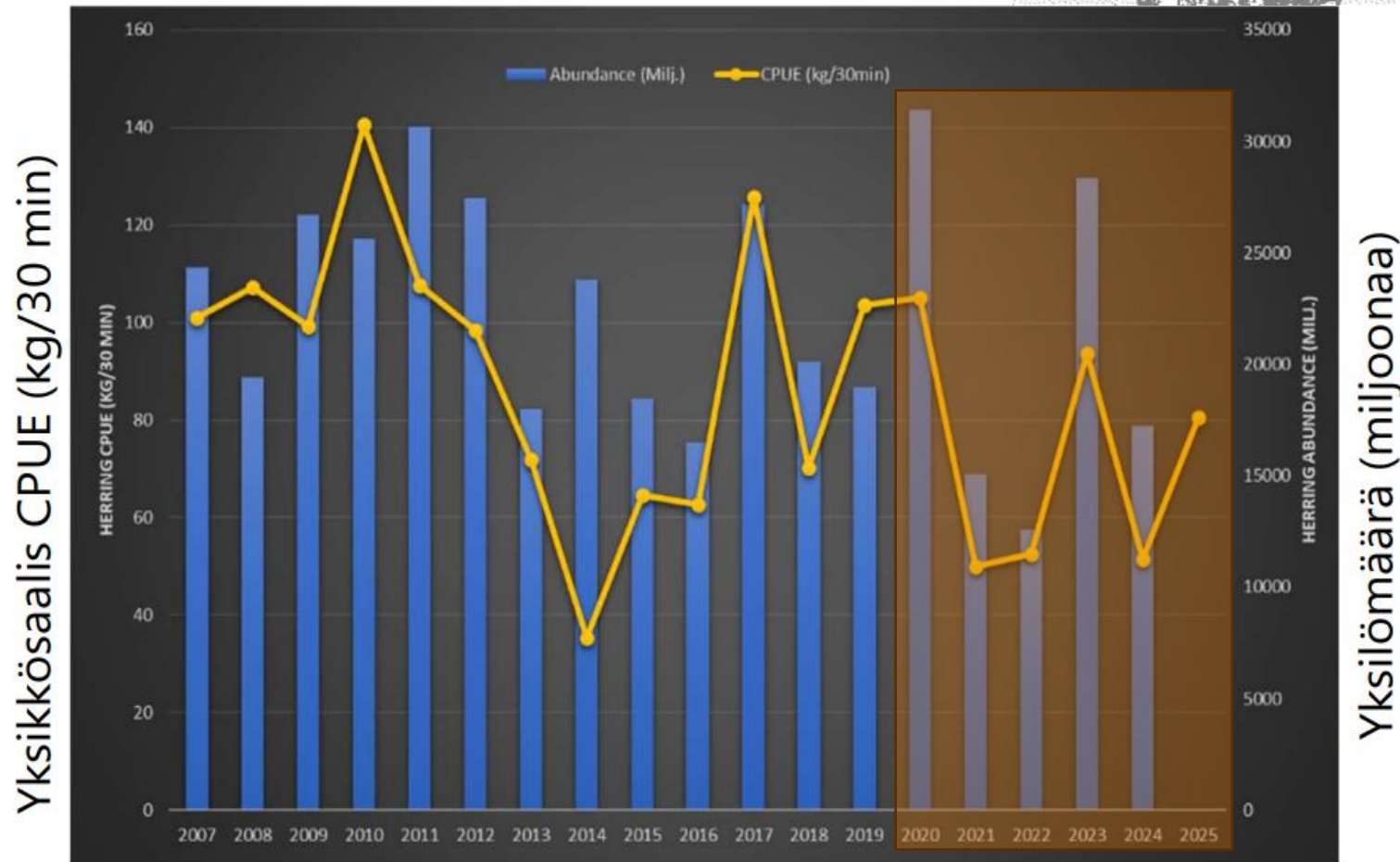
Ongelma Selkämeren kaikuluotaustuloksissa: suuri vaihtelu havaitussa runsaudessa lähekkäisten vuosien välillä

Kaikuluotauksen + tutkimustroolauksen tapa, jonka on arvioitu toimivan melko hyvin Itämeren päältä silakalla, ei näytä riittävän silakalla Selkämeressä

- 2020-luku erityisen vaikea
- Vaihtelun arvailtiin aluksi johtuneen eri tutkimusalusten käytöstä => **väärin**
- Vuosittain vaihteleva määrä silakoista todennäköisesti matalilla alueilla luotauksen ulottumattomissa

⇒ **Menetelmää kehitettävä**

Tutkimusalus: Argos Dana Aranda Dana Aranda

Kalastajien hyvät kokemukset Selkämerellä 2025

Niin kevään rysäsaaliit (kudulle nousevat silakat) kuin troolisaaliit sekä keväällä että syksyllä olivat hyviä (ei vielä Luken tilastotietona)

=>

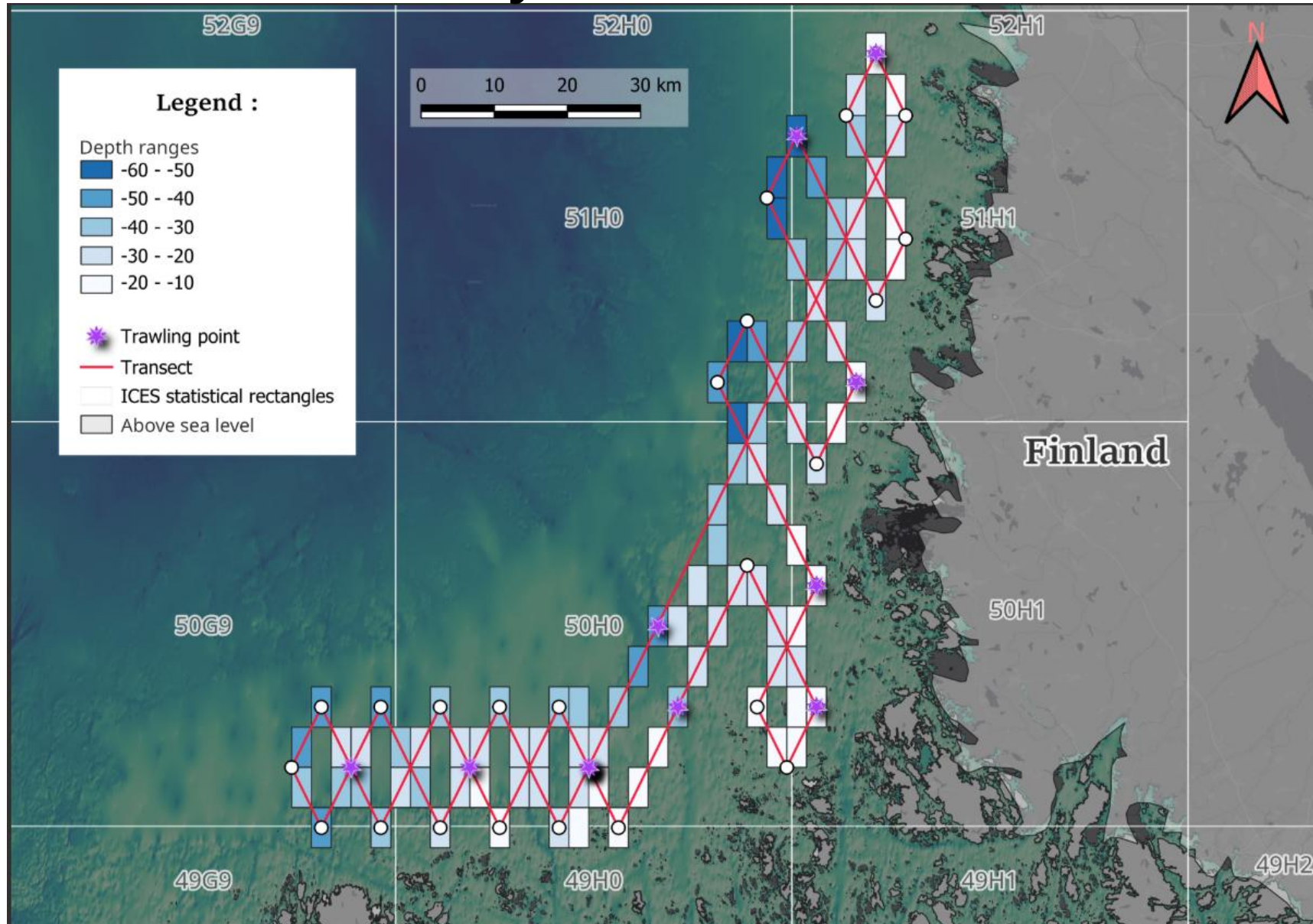
Hyvä kasvu ja silakat lihavia => vähäinen ravintokilpailu => kanta ei ole ainakaan kovin tiheä

Hyvät saaliit => kanta voi olla suurempi kuin kanta-arvion tulos

Kanta-arviomalli näyttää toimivan niin, että hyviä kaikuluotaustuloksia tarvitaan useammasta vuodesta, ennen kuin biomassa-arvio nousee kunnolla (2023 runsausarvio kasvoi selvästi, mutta kanta-arvion tulokseen, ts kutubiomassa-arvioon ei tullut erityisen merkittävää kasvua)

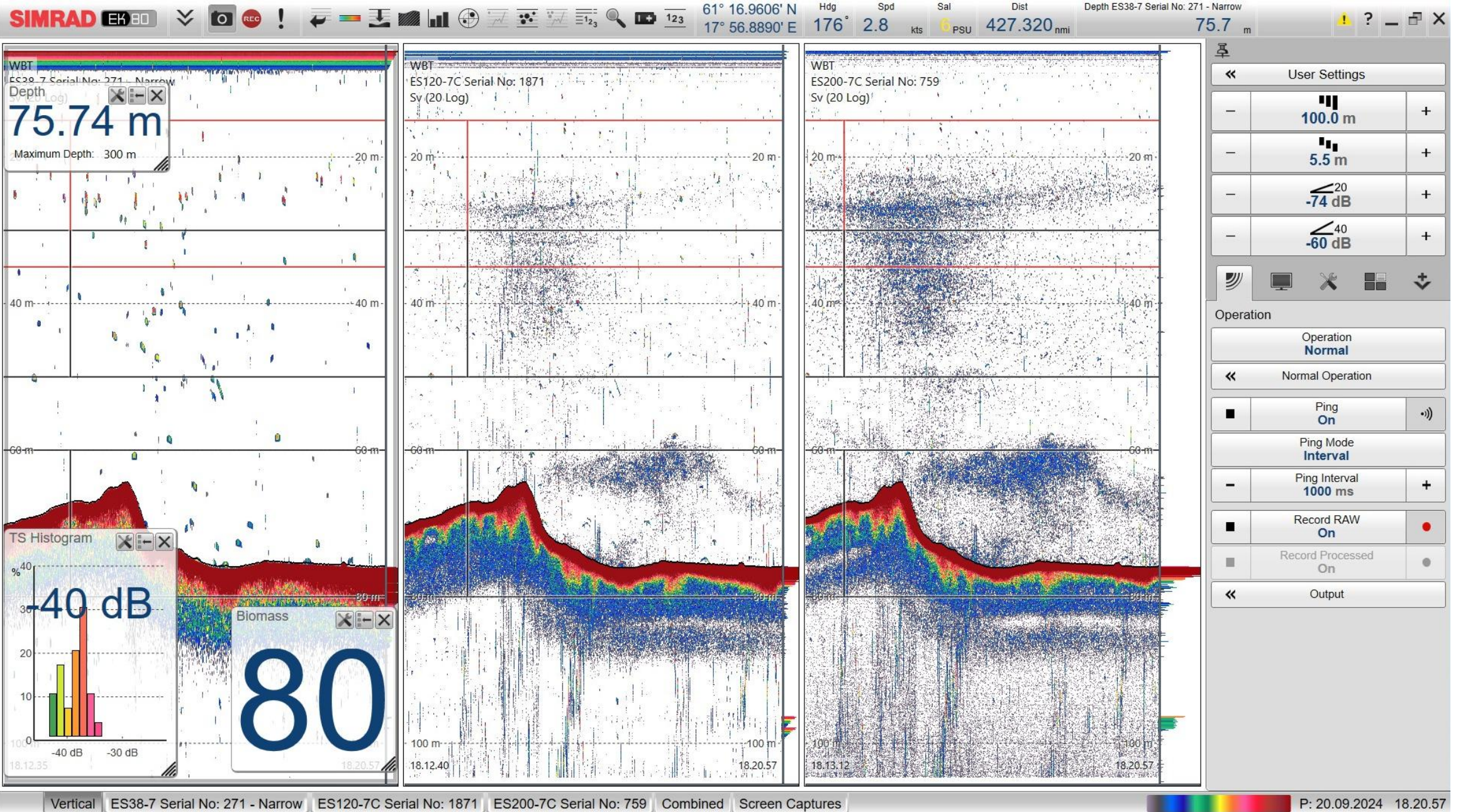
Matalien alueiden luotaus 2026, tämänhetkinen suunnitelma luotauslinjasta:

38 kHz

120 kHz

200 kHz

Itämeren pääaltaan silakka

Jukka Pönni, Nicolas Goni, Jari Raitaniemi

Kanta arvioitiin MSY-viitearvoa pienemmäksi

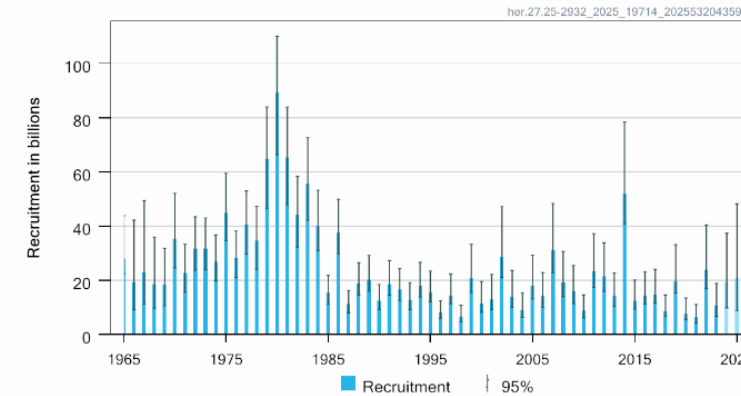
Kuitenkin:

Arvioinnin kriteerit vaihtuivat pari vuotta sitten, mikä heikensi kannan tilan arviota

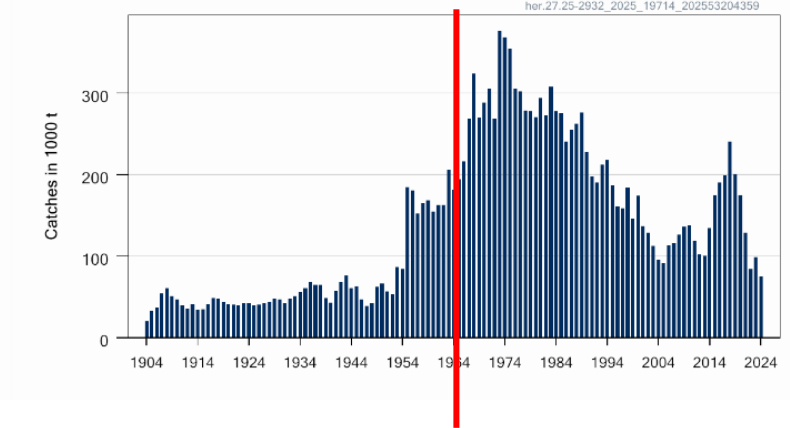
Pääaltaan silakkakanta on kuitenkin vahvin sitten 1980- ja 1990-lukujen vaihteen

- Kalastuskiintiöitä pienennetty
- Kilohailikannalla oli kolme heikkoa vuosiluokkaa, mikä vähensi ravintokilpailua

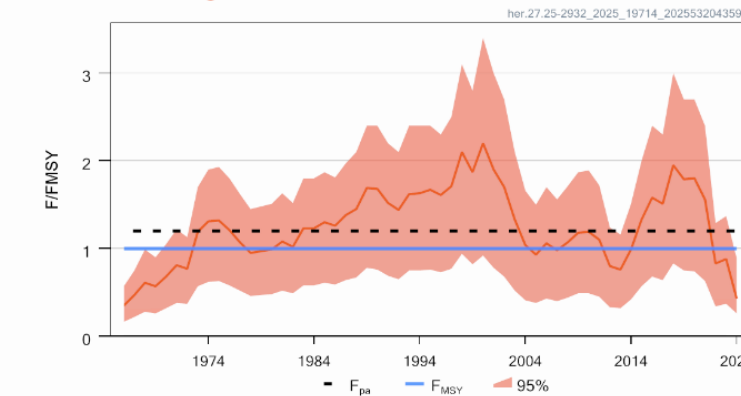
Recruitment (age 0) Vuosiluokkien runsaus

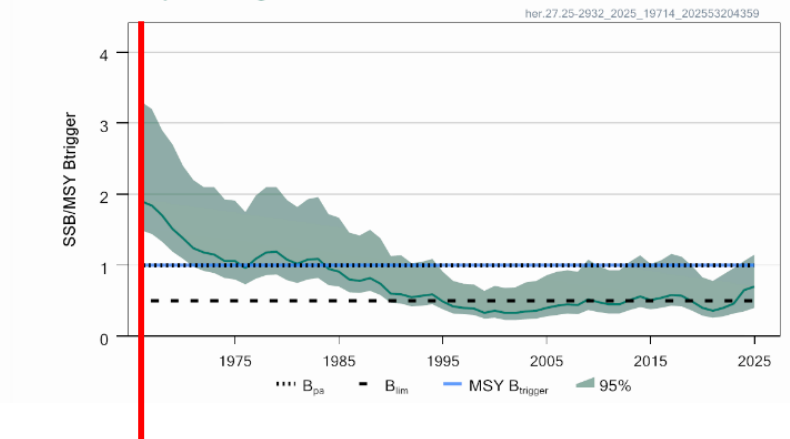
Catches Saaliit

Relative Fishing Pressure Kalastuskuolevuus

Relative Spawning Biomass Kutubiomassa

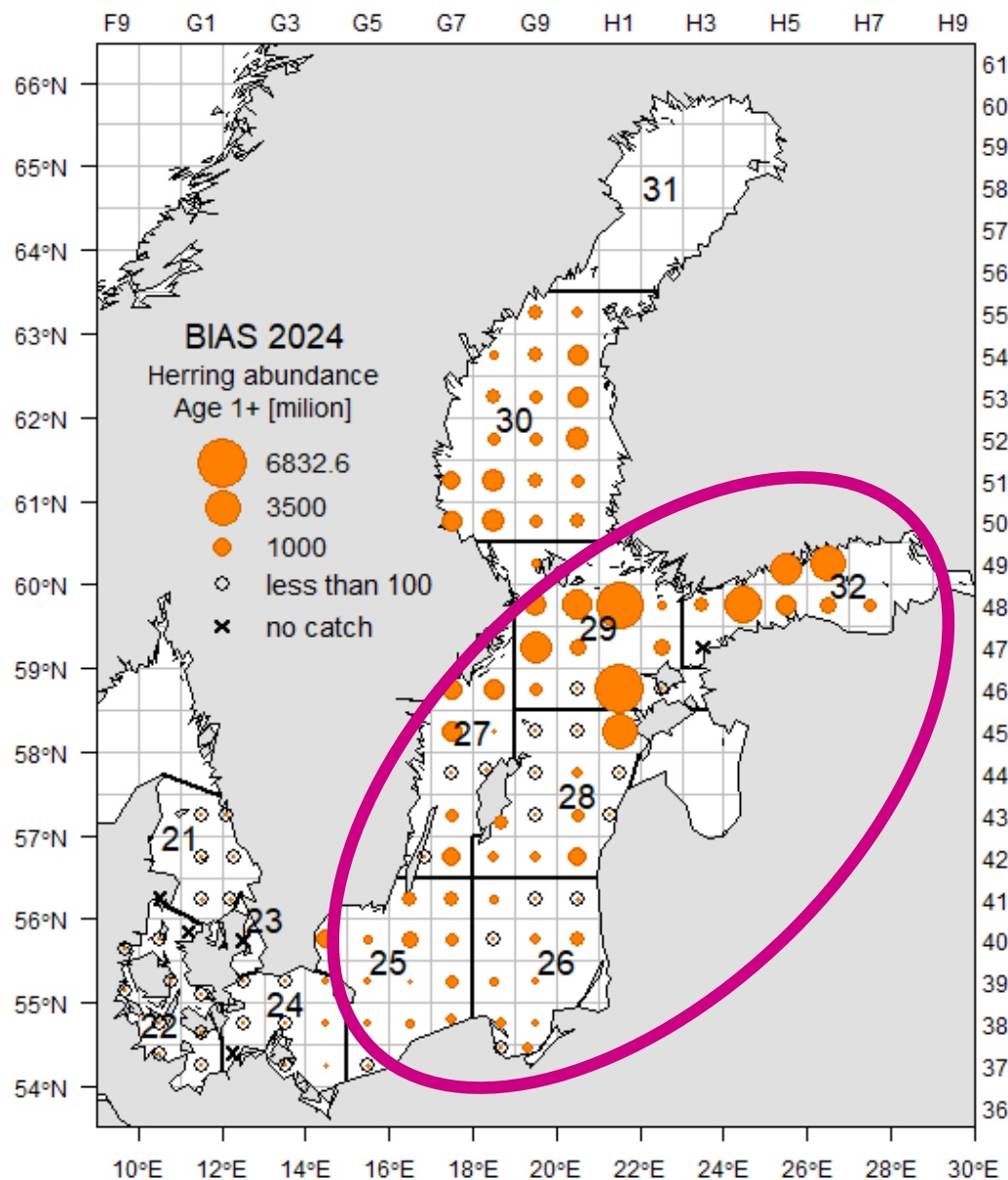

Itämeren pääaltaan silakka

Syys-lokakuu 2024:

Vähintään 1-vuotiaiden
silakoiden havaittu runsaus
kaikuluotauksissa

Vaikka pääaltaan kanta on
kokonaisuudessaan luokiteltu
heikohkoksi, silakka Suomen
lähivesillä hyvin runsas

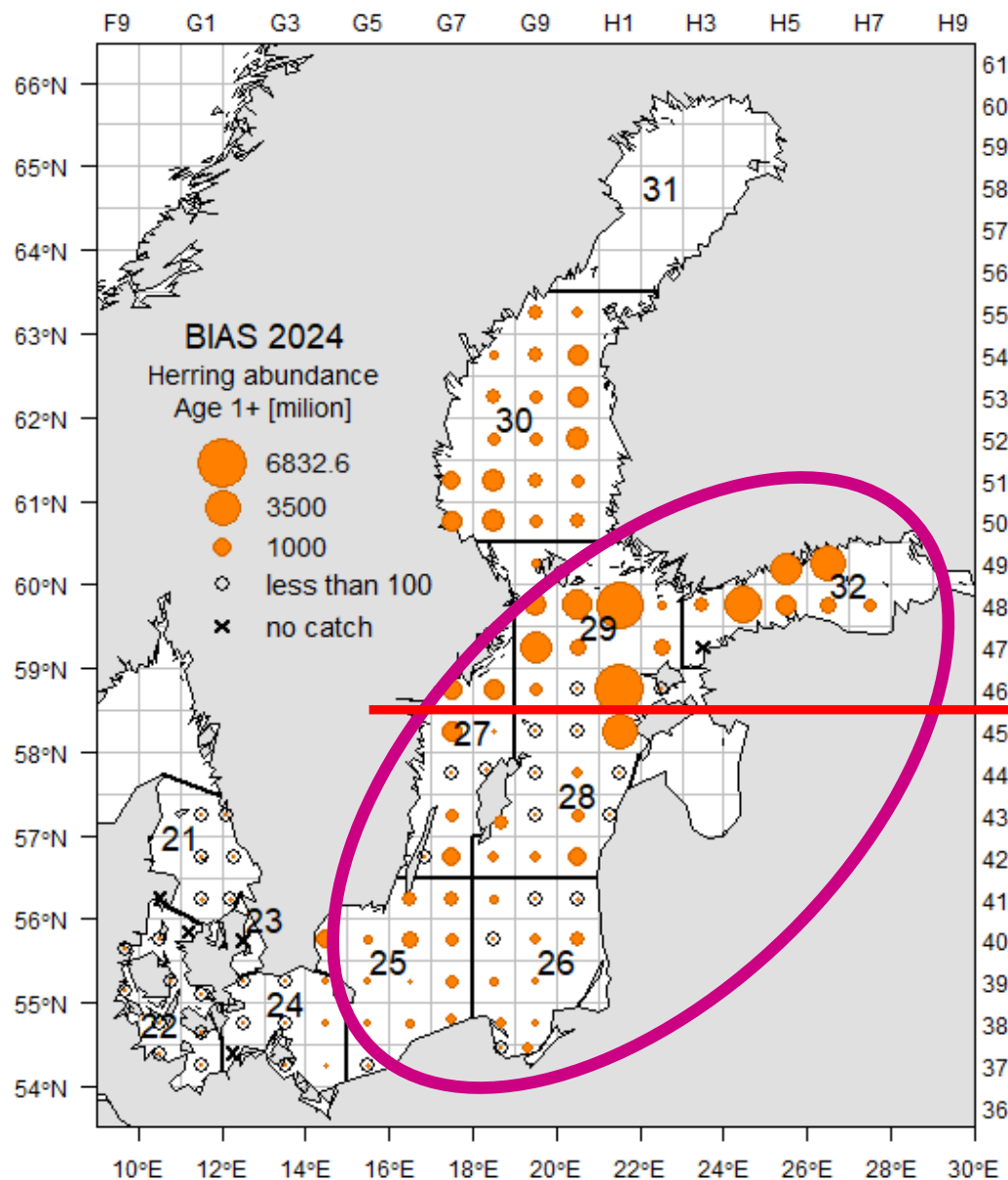

Itämeren pääaltaan silakka

Syys-lokakuu 2024:

Vähintään 1-vuotiaiden
silakoiden havaittu runsaus
kaikuluotauksissa

Vaikka pääaltaan kanta on
kokonaisuudessaan luokiteltu
heikohkoksi, silakka Suomen
lähivesillä hyvin runsas

Kilohaili: muutaman heikon vuosiluokan jälkeen runsas vuosiluokka 2024

Jukka Pönni

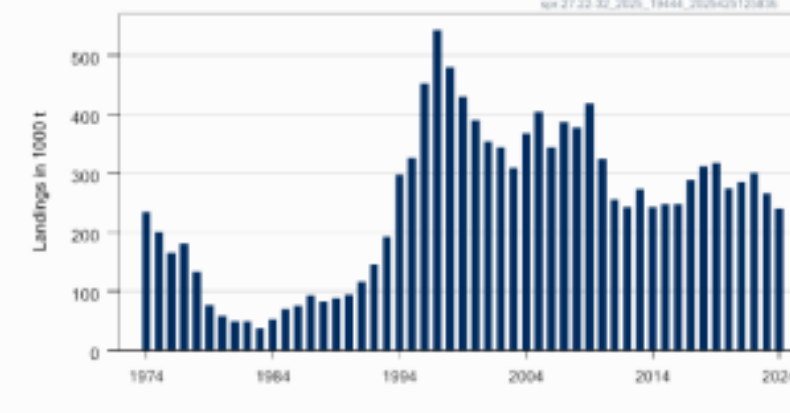
Itämeren kilohailikannan

kehitys: saaliit, vuosiluokkien runsaus, kalastuskuolevuus ikäryhmissä 3–5 ja kutukannan biomassa.

Kilohailia Itämeressä runsaimmin Suomen etelä- ja lounaispuolella sekä Baltian lähivesillä.

- Myös iso vuosiluokka 2024 runsas juuri näillä alueilla

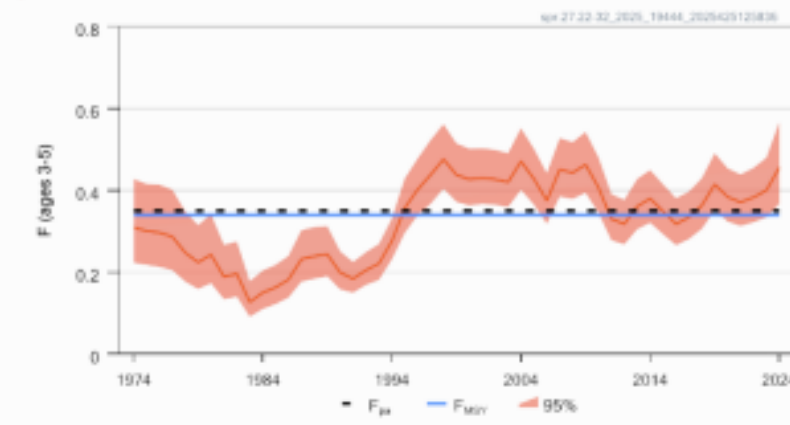
Catches Saaliit

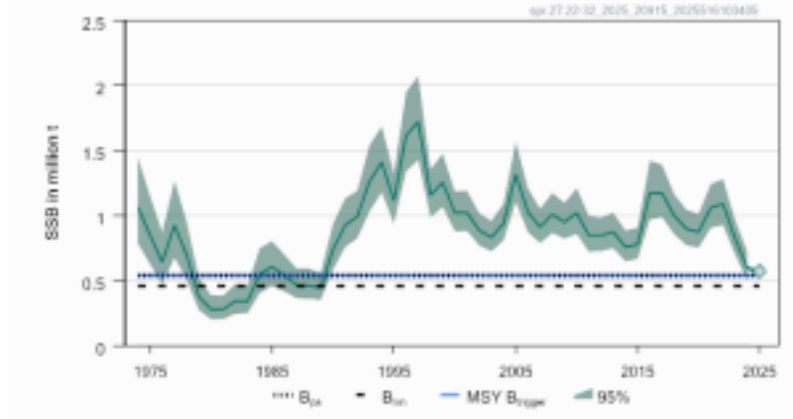
Recruitment (age 1) Vuosiluokkien runsaus

F Kalastuskuolevuus

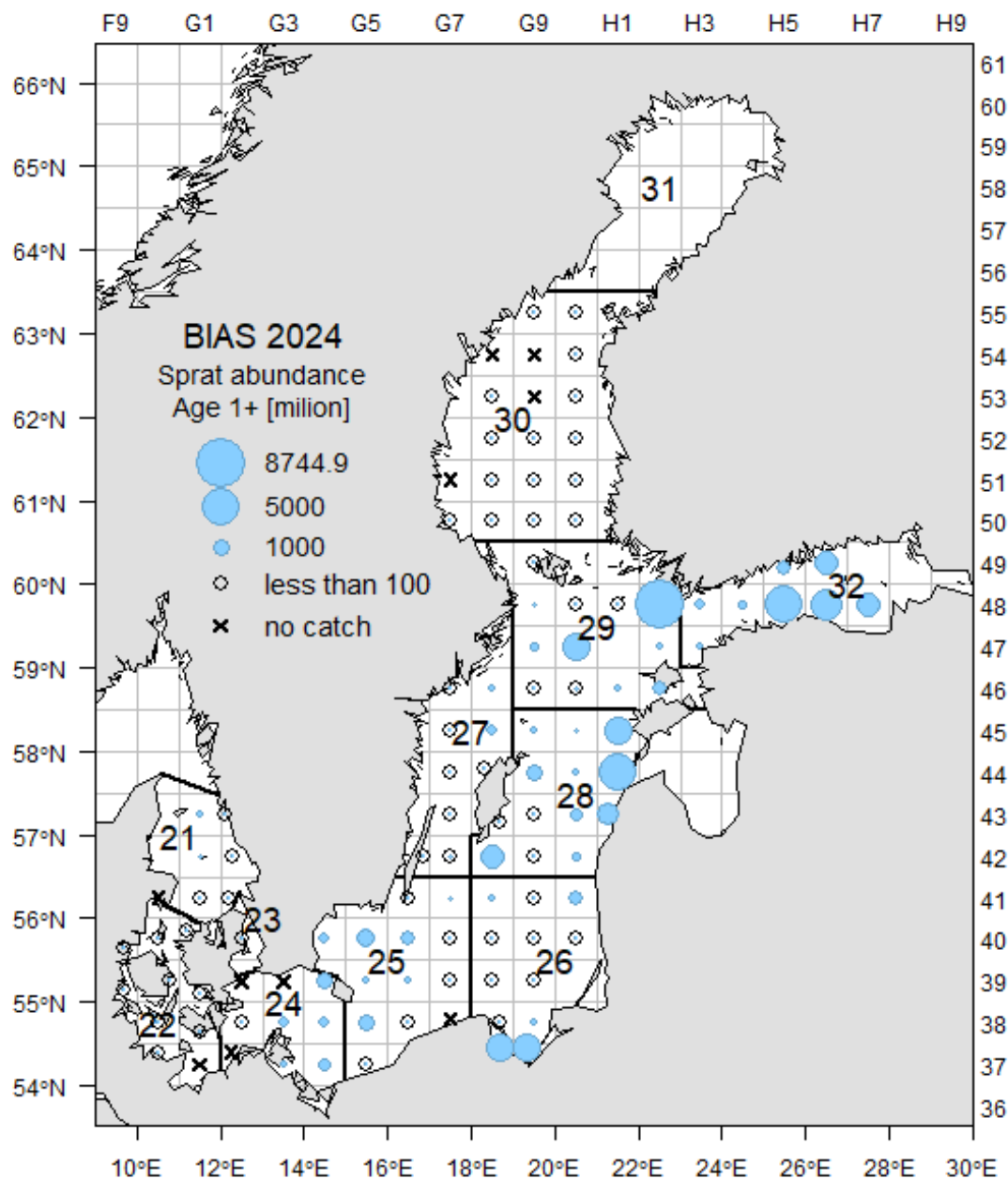

SSB Kutubiomassa

Syys-lokakuu 2024:

Vähintään 1-
vuotiaiden
kilohailien havaittu
runsaus
kaikuluotauksissa

Kevätluotauksissa
kilohailia havaittu
enemmän eteläisellä
Itämerellä – kyse
lienee eri yksilöistä
kuin syksyllä
pohjoisessa
- pohjoisen kilohailit
hidaskasvuisempia

Itäinen turskakanta edelleen hyvin heikossa tilassa

Jari Raitaniemi, Jukka Pönni

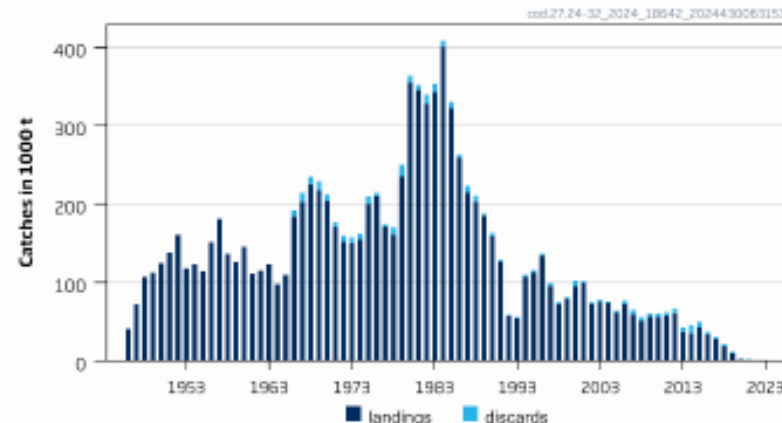
Itämeren itäisen turskakannan kehitys: saaliit (kaupallinen saalis ja poisheitetyt), vuosiluokkien runsaus, kalastuskuolevuus ja kutukannan biomassa. Kutukannan koon arvioidaan olevan pienempi kuin B_{pa} ja B_{lim} .

ICES:n neuvonannon mukaan itäisestä turskakannasta ei tulisi varovaisuusperiaatetta noudatettaessa pyytää saalista vuonna 2026.

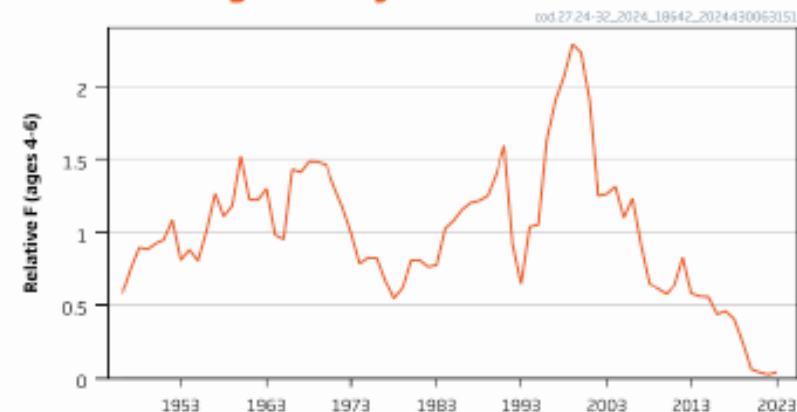
Turskan ydinalueilla eteläisissä syvänteissä hapettomuutta => ei ruokaa turskanpoikasille eikä oikein vanhemmillekaan.

Heikot ympäristöolot ovat estäneet turskan elpymistä

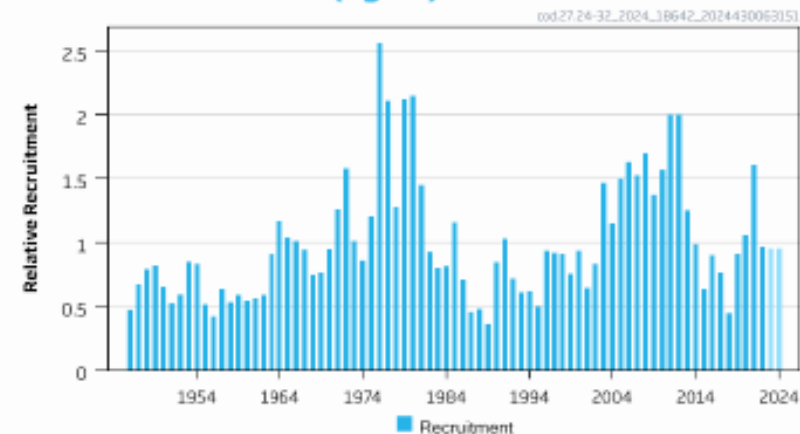
Saaliit
Catches

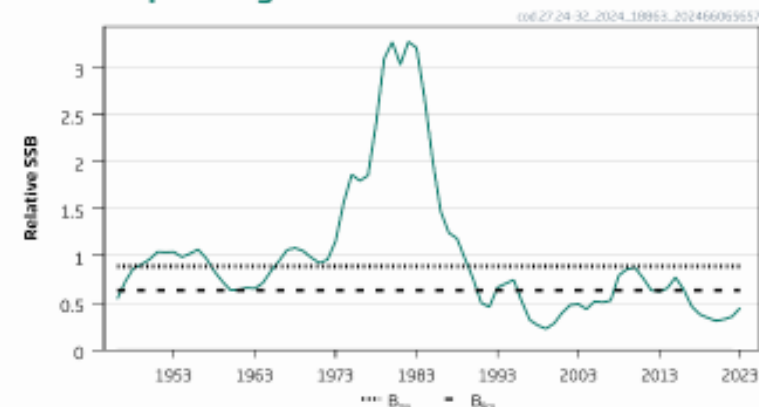
Kalastuskuolevuus
Relative Fishing Mortality

Vuosiluokkien runsaus
Relative Recruitment (age 0)

Kutubiomassa
Relative Spawning Stock Biomass

Tenojoen ja Näätämöjoen lohikannat edelleen heikkoja

Panu Orell, Jaakko Erkinaro

- Tenojoen lohen tilanne heikko, ehkä ongelmia syönnösvaelluksella Jäämeressä – kalastuskielto
- poikastiheydet kohtuullisia/pienentyneet
- Kyttyrälöhta oli 2025 vähemmän kuin 2023
 - kyttyrälohen leviäminen myös Itämereen näyttää todennäköiseltä

Kalakannat

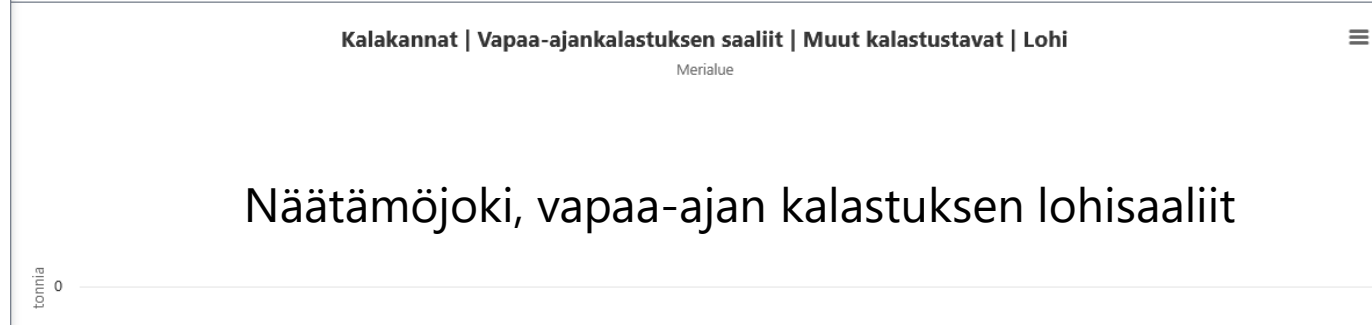
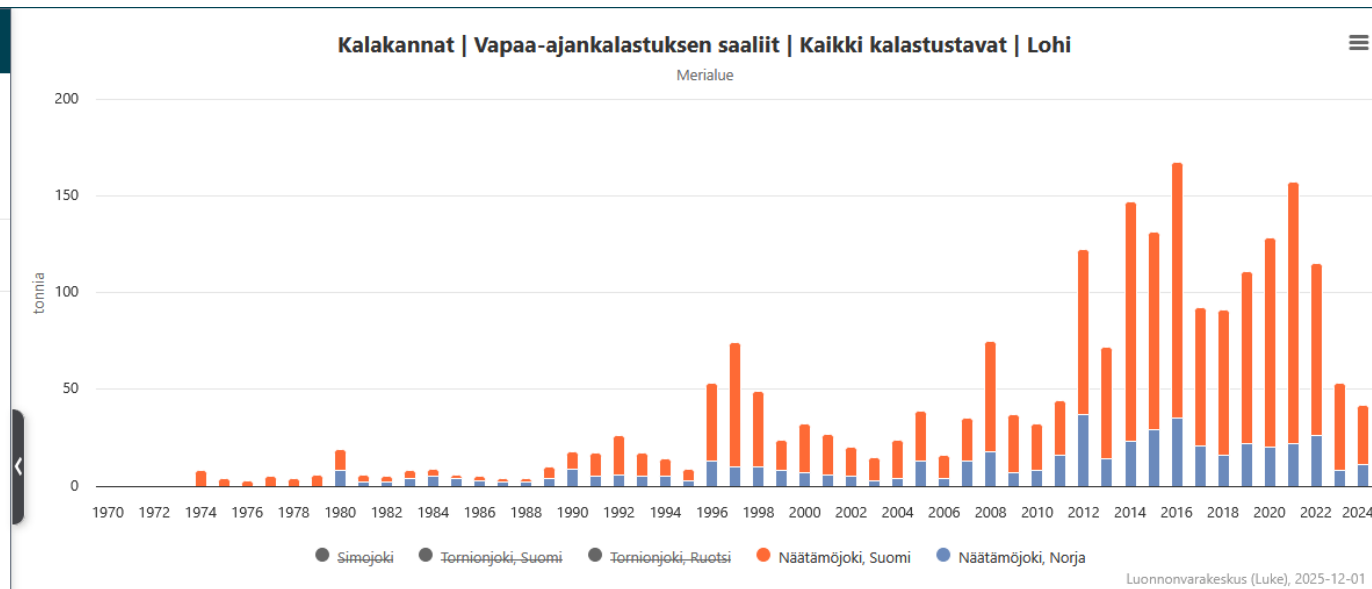
Vapaa-ajankalastuksen saaliit

Lohi

Tietoa raportista

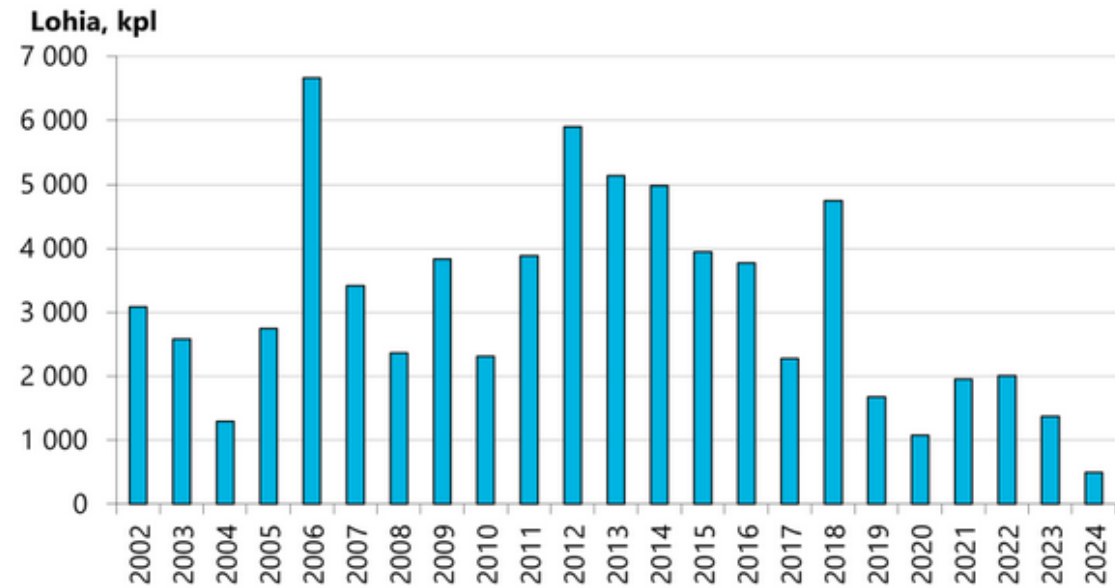
Löysitkö etsimäsi?

→

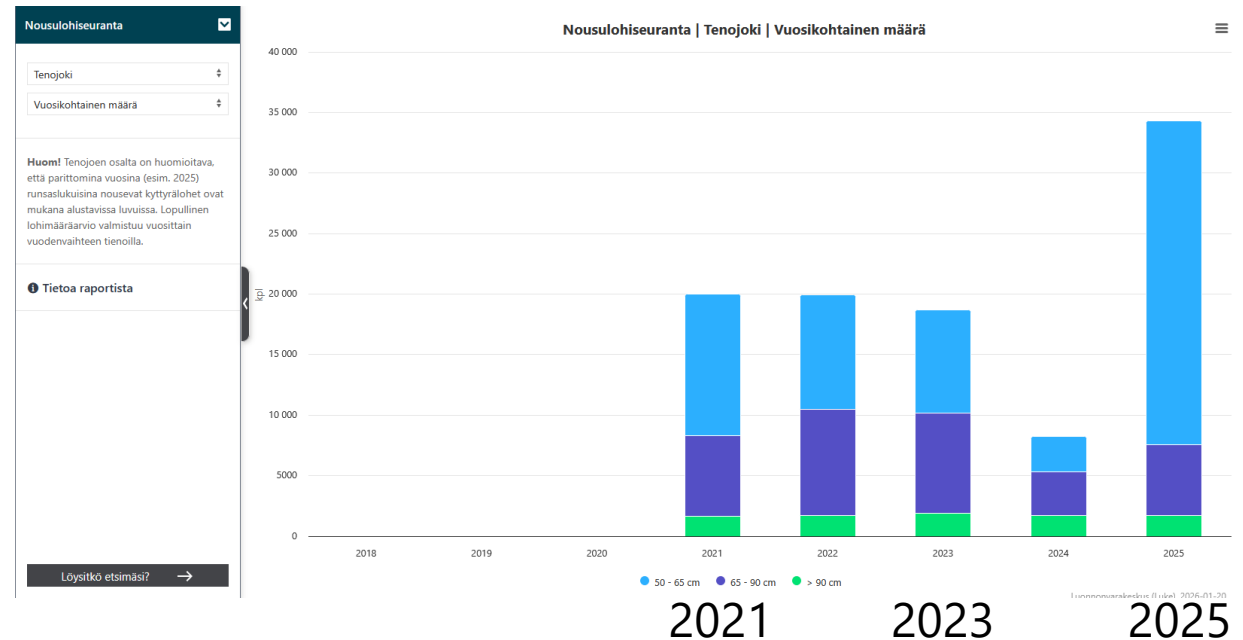
Nousulohien määrät

Utsjoki (osa Tenoa)

Kuva 1. Utsjoen videoseurannassa havaittujen nousulohien määrät vuosina 2002–2024.

Tenojoki

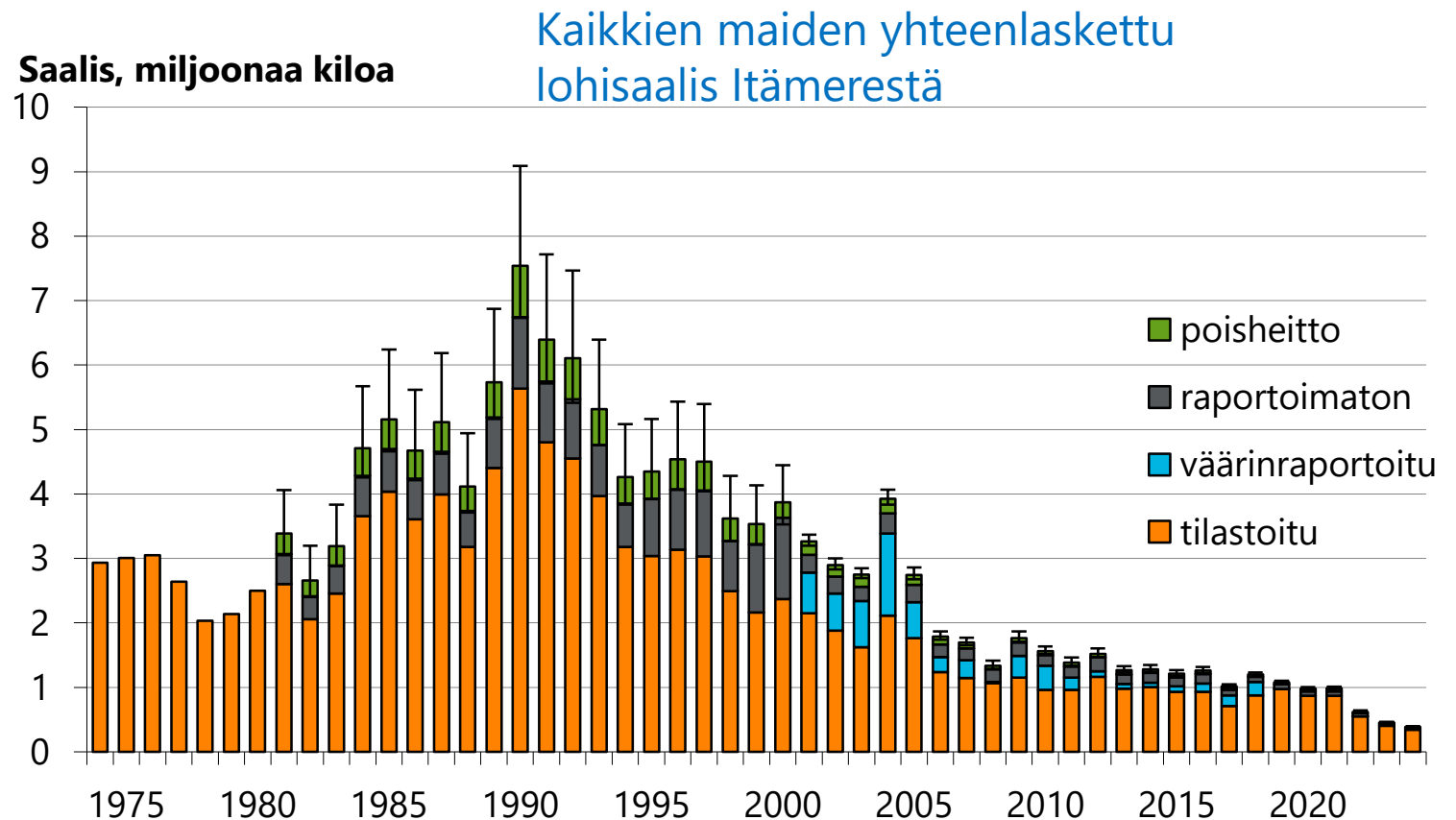

Luonnonlohi Itämeressä

Atso Romakkaniemi, Jenni Prokkola, Tapani Pakarinen,
Henni Pulkkinen, Antti Rätty, Ville Vähä, Erkki Jaala, Konsta
Isometsä

- Tornionjoen ja Simojoen kannat ovat olleet viime vuosina hyvät, mutta nousulohia oli vuonna 2023 ja 2024 odotettua vähemmän, erityisesti vuosina 2021 ja 2022 poikasina merivaellukselle lähteneitä yksilöitä
 - o Samat vuodet, joina Selkämeren isot silakat nälkiintyivät – 2025 kosseja eli vuoden meressä olleita koiraslohia noussut paljon Tornionjokeen – ehkä hyvä vuosi 2026?

- Suomenlahden luonnonlohi-jokien tilanne melko hyvä
- Etelämpänä Itämeressä heikko tilanne

Tornionjoen lohen merivaelluksella menestymiseen mahdollisesti vaikuttavia syitä

- Luontainen eloonjäänti merivaelluksen alussa (postsmoltтивaiheessa) vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen, myös pitkäaikainen heikkeneminen 1990-luvulta 2000-luvun alkuvuosiin
- Parhaimmillaan 1980- ja 90-lukujen vaihteessa **noin 50 %** postsmolteista selvisi elossa, heikoimmillaan 2020-luvun alussa **noin 5 %** selvisi tämän elämänvaiheen yli
- Pitkäaikaiset tapahtumat voivat olla sattumanvaraisesti samanaikaisia tai suhteessa toisiinsa:
 - Hylkeiden runsastuminen ja postsmolttien pitkäaikainen eloonjäännin heikkeneminen tapahtuivat samaan aikaan
 - lohismolttien keskikoko niiden vaeltaessa joesta merelle on pienentynyt samaan tahtiin post-smolttien eloonjäännin heikentymisen kanssa
 - suurten silakoiden kasvu heikkeni Pohjanlahdella samanaikaisesti post-smolttieloonjäännin voimakkaimman heikentymisen kanssa

Lyhytaikainen postsmolttien eloonjäännin vaihtelu

- post-smolttien kalaravintoon siirtymiselle tärkeiden lajien (erit. silakan) nuorimpien ikäryhmien runsaus
- Kun suuret silakat lihavia, postsmoltit menestyvät hyvin (uusi löydös)
 - Tarvetta lisätutkimuksille mm. postsmolttien ravinnonkäytöstä
 - Käyttävätkö postsmoltit samaa ravintoa kuin isot silakat, jolloin molemmilla menee hyvin samaan aikaan?
 - Syövätkö postsmoltit massiaisia? Havaintoja postsmolttien alkuvaiheen ravinnosta hyvin vähän
 - Vai jokin muu tekijä, joka selittää yhteyden?

Siika

Topi Lehtonen, Lari Veneranta

- Merikutuisella siialla menee Perämeressä hyvin, etelämpänä heikosti
- Vaellussiian luontaista lisääntymistä useissa joissa vähäisissä määrin, istutukset vaikuttavat
- Alueellisesti merkittäviä luonnontuotantojokia Tornionjoki, Kokemäenjoki ja Kymijoki
- Luontainen lisääntyminen painottuu Perämeren jokiin
- Suurin osa vaellussiikasaaliista on istutettuja yksilöitä

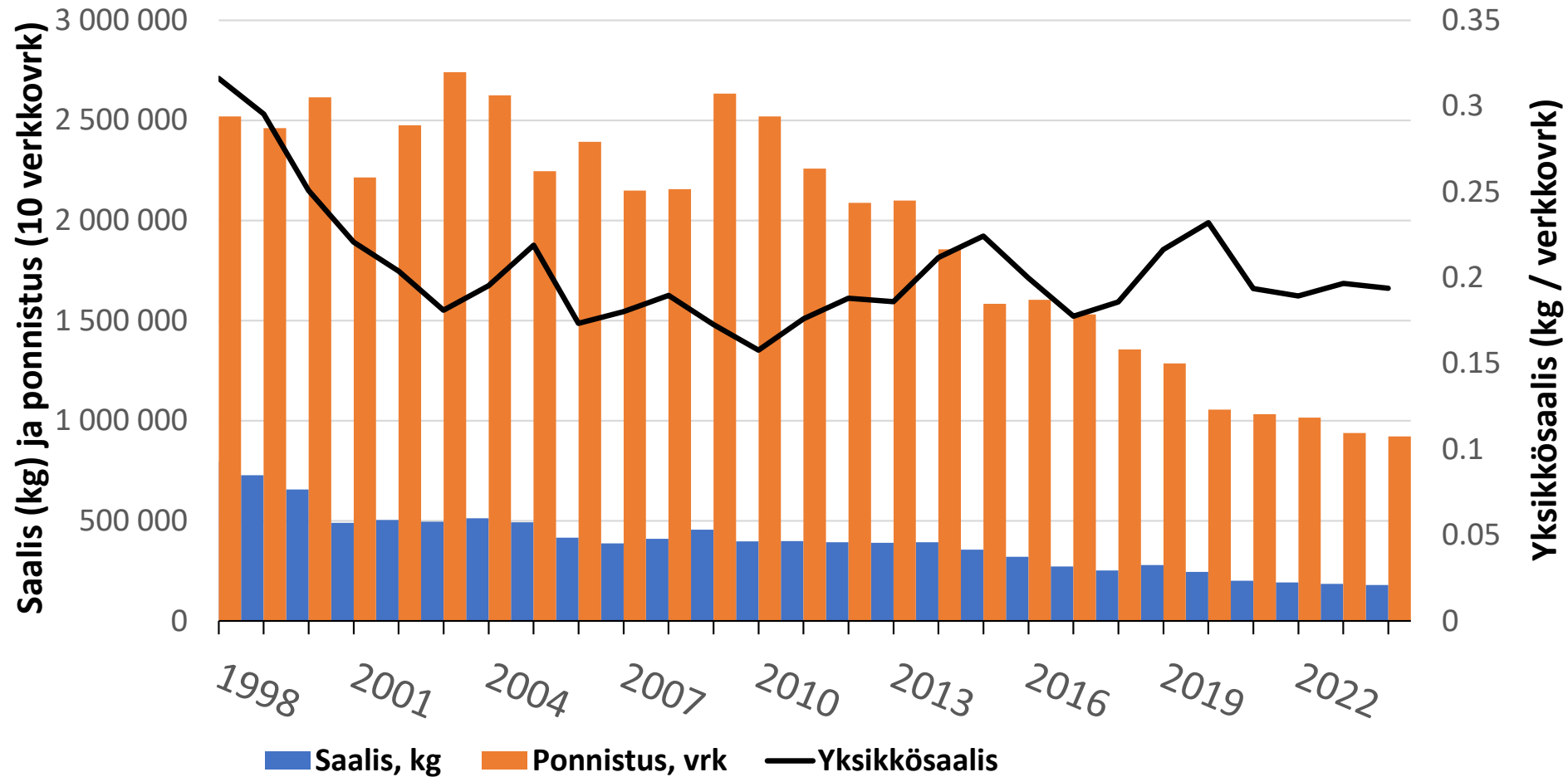

1 Tornionjoki	31 Eteläjoki
2 Kaakamojoki	32 Harjunpäänjoki
3 Kemijoki	33 Kokemäenjoki
4 Vientienjoki	34 Eurajoki
5 Simojoki	35 Rauman oja
6 Kuivajoki	36 Sirppujoki
7 Olhavanjoki	37 Laajoki
8 Iijoki	38 Mynäjoki
9 Kiiminkijoki	39 Aurajoki
10 Oulujoki	40 Hallikonjoki
11 Temmesjoki	41 Kiskonjoki
12 Siikajoki	42 Fiskarsinjoki
13 Olkijoki	43 Karjaanjoki
14 Liminkaaja	44 Inkonjoki
15 Pyhäjoki	45 Ingariskilanjoki
16 Kalajoki	46 Siuntionjoki
17 Lestijoki	47 Vantaanjoki
18 Kälviänjoki	48 Sipoonjoki
19 Perhonjoki	49 Mustijoki
20 Kruunupyynjoki	50 Porvoonjoki
21 Ähtävänjoki	51 Ilolanjoki
22 Lapuanjoki	52 Koskenkylänjoki
23 Munsala	53 Loviisanjoki
24 Oravaistenjoki	54 Taaslanjoki
25 Kyrönjoki	55 Siltakylänjoki
26 Maalahdenjoki	56 Kymijoki
27 Tiukanjoki	57 Summanjoki
28 Isojoki	58 Vehkajoki
29 Merikarvia	59 Ravijoki
30 Pohjajoki	60 Pihlajajoki

Siika Pohjanlahdella

Topi Lehtonen, Lari Veneranta

Verkkosaaliit: Perämeri, Selkämeri ja Merenkurkku yhteensä

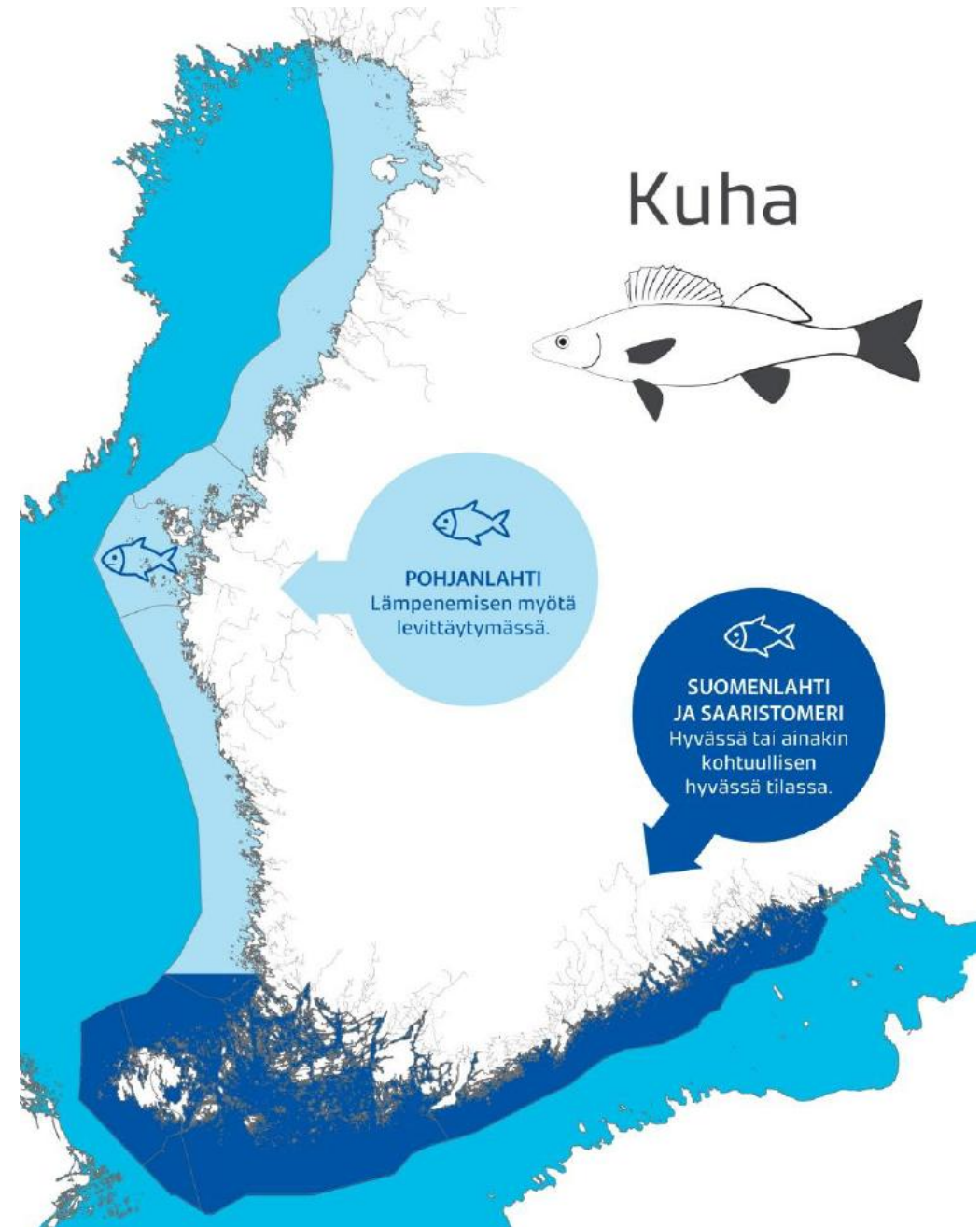

Vrt. vuosina 1965-1968 koko rannikkoalueen siikasaalis 195-312 tn (Hurme 1970)

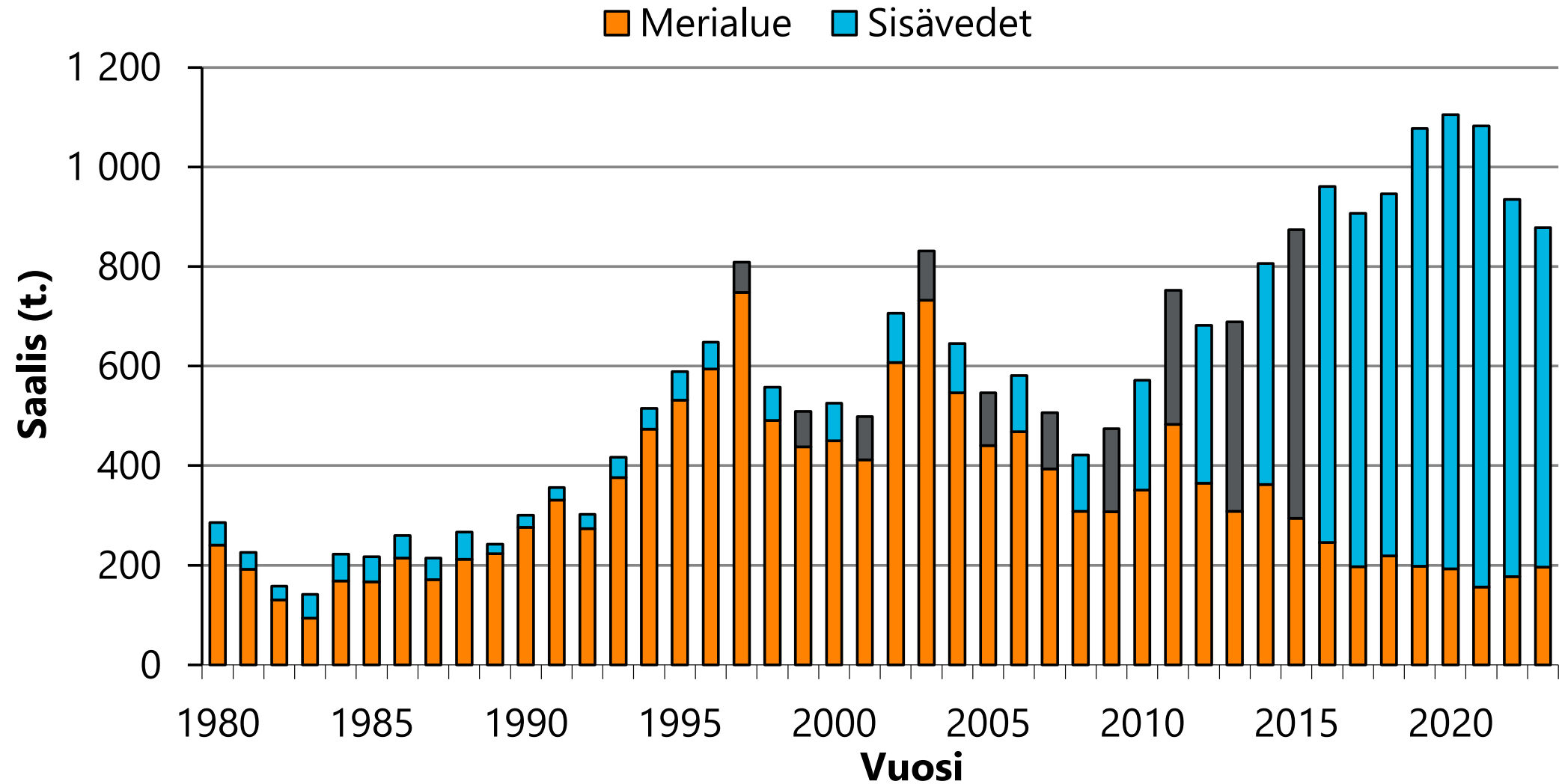
Kuha

Mikko Olin & Jari Raitaniemi

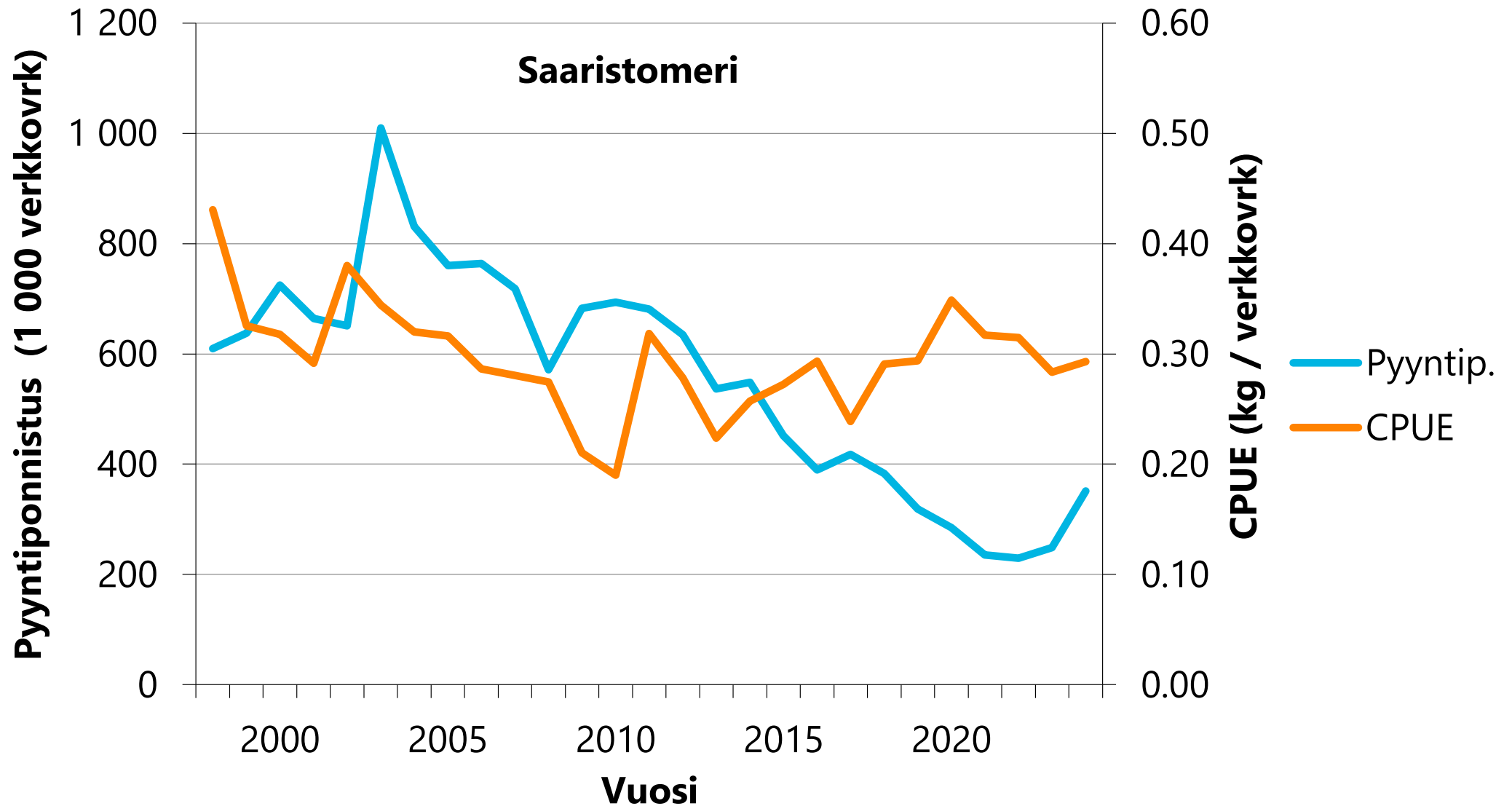
- Ilmaston lämpeneminen näkyy hyvin kuhasaaliiden kasvuna yhä pohjoisempana: jopa Perämerellä kuhasaaliit kasvavat, vaikka ovatkin vielä pieniä eteläisiin merialueisiin verrattuna

Kaupallisten kuhasaaliiden kehitys Suomessa

Kaupallinen kuhan kalastus Saaristomerellä

Merialueen kuhasaaliiden kehitys

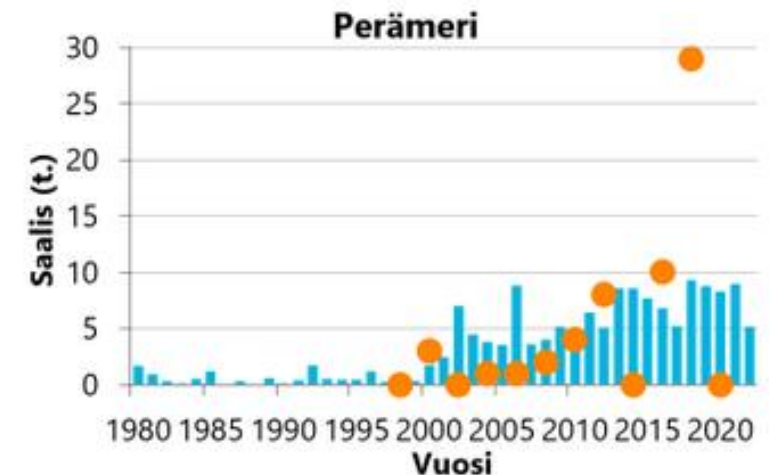
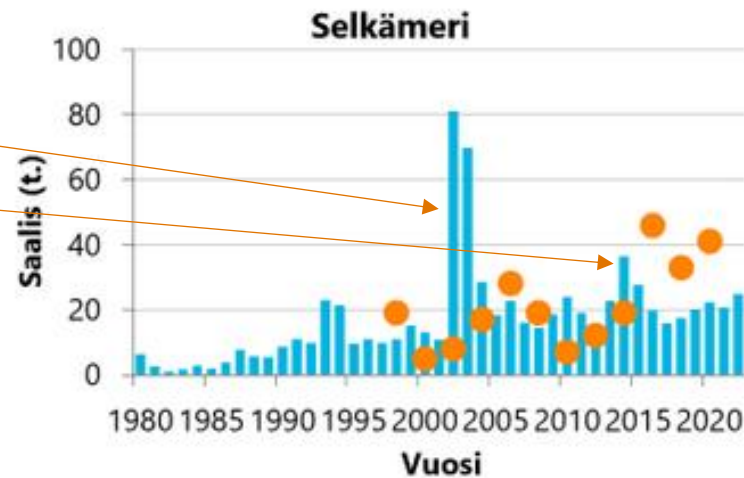
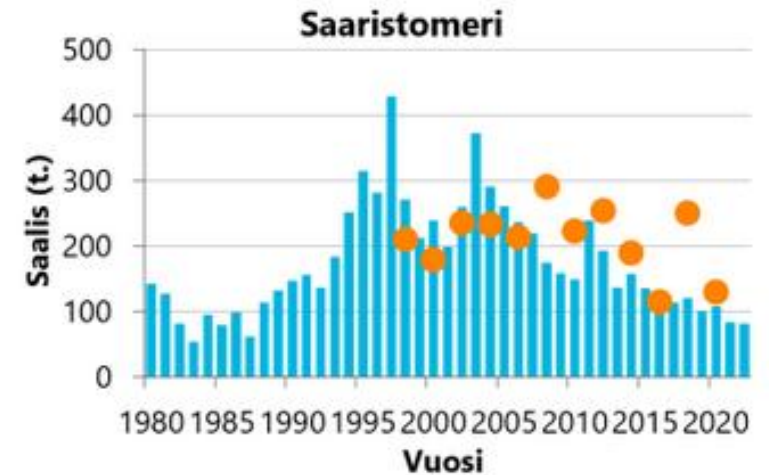
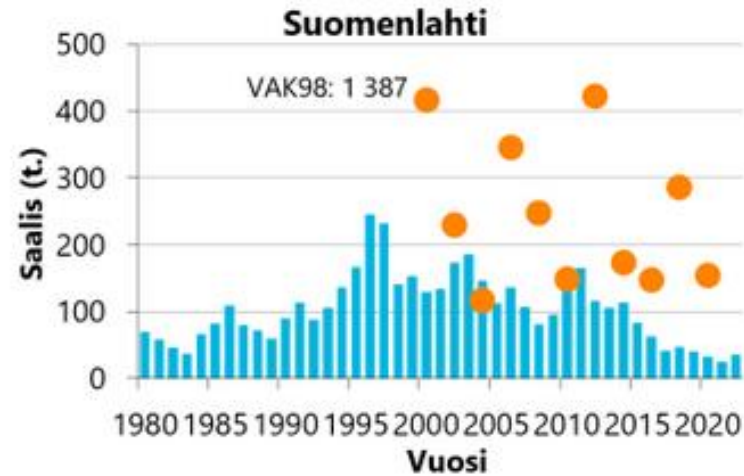
Kaupallinen kalastus = siniset pylväät

Vapaa-ajan kalastus = oranssit pallot

Huom. erilaiset mittakaavat!

Suomenlahdella ja Saaristomerellä kaupallinen rannikkokalastus vaikeutunut ja kalastajia eläköitynyt => Kuhasaaliit pienentyneet

Selkämerellä erityisen runsaat vuosiluokat näkyvät selvinä saalispiikkeinä

Ahven merialueella

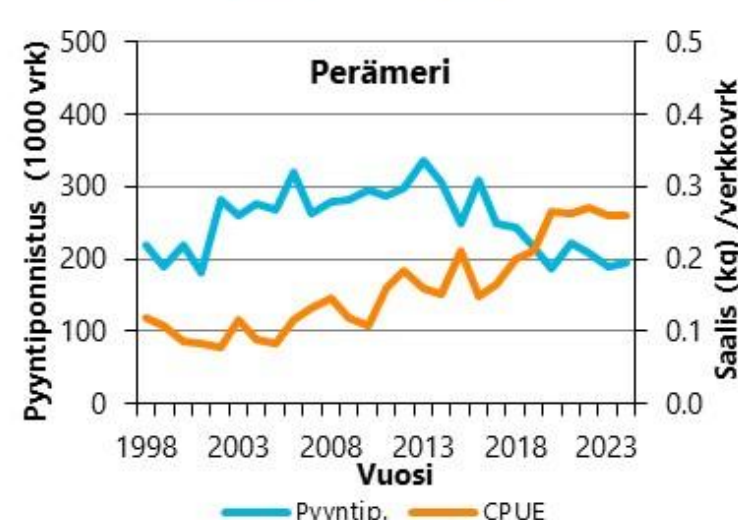
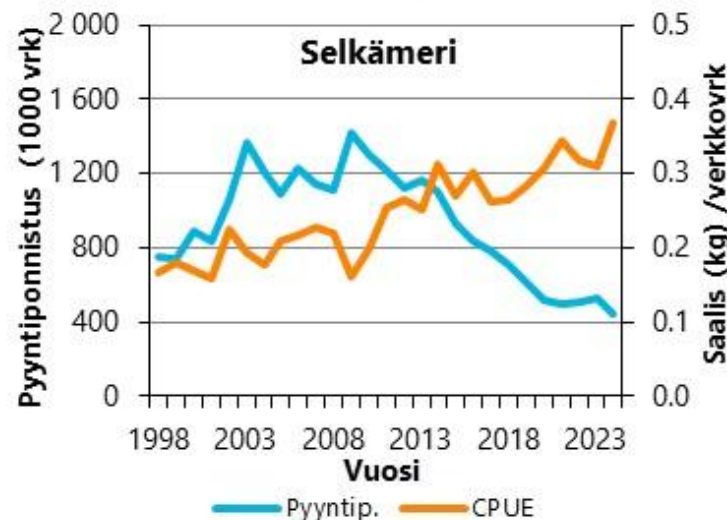
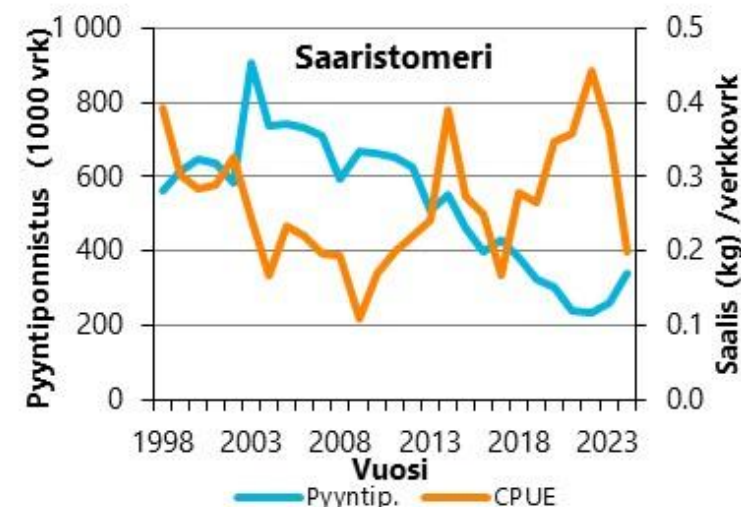
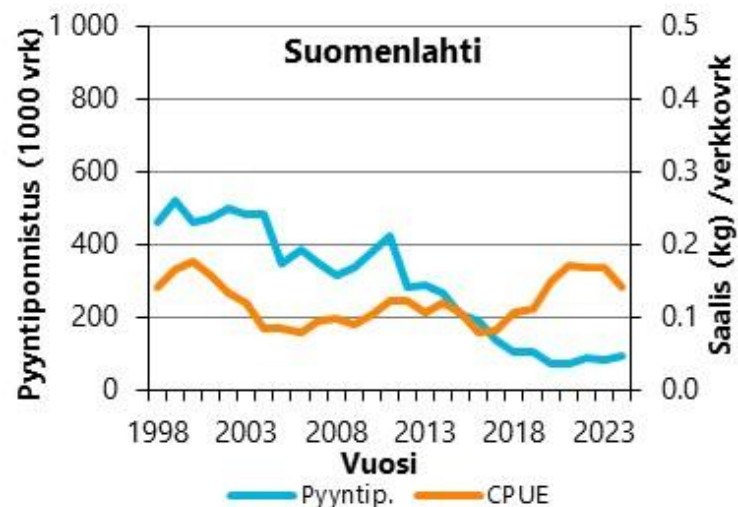
Mikko Olin

- Kannat pitkin rannikkoa ovat vähintään kohtuullisen hyvässä tilassa
- Suomenlahtea lukuun ottamatta kasvua saaliissa
- Kuitenkin paikallista vaihtelua, esim. merimetsokolonian läheisyydessä saaliit voivat olla huonot

Selkämeressä ahvensaalis pyyntivuorokautta kohden verkoilla kasvanut jo yli 20 vuoden ajan. Kasvusuunta myös Perämerellä, kun puolestaan selkeää suuntaa ei ole havaittavissa Suomenlahdella tai Saaristomerellä.

Siirtymistä mm. siianpyynnistä ahveneeseen, myös ilmaston lämpeneminen todennäköisesti hyödyttänyt ahventa.

Merialueen kaupallisen kalastuksen ahvenen verkkopyynnin (36–60 mm verkot) pyyntiponnistus ja yksikkösaalis (CPUE) merialueittain vuosina 1998–202. **Huomaa alueiden erilaiset skaalat pyyntiponnistuksessa.**

Onko hauki runsastumassa?

Veden lievä kirkastuminen ja rakkolevän alkava runsastuminen sisäsaaristossa, lisääntymisalueiden kunnostus

Pyydystä ja päästä -kalastus

Vai tilastoharha kalastuksen painottuessa lähemmäs rannikkoa?

Hylkeiden haukeen kohdistama saalistus voi olla merkittävää (Svensson 2021)

Kiitos!